

AYOLLAR ORGANIZMIDA KICHIK CHANOQ A'ZOLARINING ANATOMIK XUSUSIYATLARI VA ULARNING TUG'RUQ JARAYONIDAGI KLINIK AHAMIYATI

Muallif: Solijonova Munisaxon Dilmurodjon qizi

*Quva Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat Salomatligi texnikumi
maxsus fan o'qituvchisi.*

Annotatsiya: Ushbu maqolada ayollar organizmidagi kichik chanoq a'zolarining anatomik tuzilishi va ularning tug'ruq jarayonidagi klinik ahamiyati yoritilgan. Tadqiqotda kichik chanoq suyaklari, mushaklari va ichki jinsiy a'zolarining morfologik xususiyatlari, ularning tug'ruq mexanizmlariga ta'siri ilmiy manbalar asosida tahlil qilindi. Olingan natijalar kichik chanoq tuzilishidagi individual farqlar tug'ruq jarayonining fiziologik yoki patologik kechishida muhim rol o'ynashini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: kichik chanoq, ayol anatomiyasi, tug'ruq mexanizmi, bachadon, klinik ahamiyat.

Abstract: This article analyzes the anatomical features of the female pelvic organs and their clinical significance in the childbirth process using the IMRAD structure. The morphological characteristics of pelvic bones, muscles, and internal reproductive organs and their influence on labor mechanisms were reviewed based on scientific literature. The findings demonstrate that individual pelvic anatomical variations play a crucial role in determining the physiological or pathological course of labor.

Keywords: pelvis, female anatomy, labor mechanism, uterus, clinical significance.

I. Kirish (Introduction)

Ayollar reproduktiv tizimining muhim tarkibiy qismi bo'lgan kichik chanoq a'zolari homiladorlik va tug'ruq jarayonining normal kechishida asosiy rol o'ynaydi. Kichik chanoqning anatomik tuzilishi homilaning rivojlanishi, joylashuvi va tug'ruq yo'llari orqali o'tish mexanizmlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Tug'ruq jarayonida uchraydigan ko'plab asoratlar kichik chanoq tuzilishining anatomik va funksional xususiyatlari bilan bog'liq bo'lgani sababli ushbu masalani chuqur o'rganish muhim klinik ahamiyatga ega.

So'nggi yillarda akusherlik amaliyotida tug'ruq jarayonini oldindan prognoz qilish va asoratlarni kamaytirish masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ushbu jarayonda ayollar organizmidagi kichik chanoq a'zolarining anatomik va topografik xususiyatlarini chuqur bilish muhim ahamiyat kasb etadi. Kichik chanoq tuzilishi nafaqat homilaning tug'ruq yo'llari orqali o'tish mexanizmini, balki tug'ruqning davomiyligi, uning fiziologik yoki patologik kechishini ham belgilaydi.

Bundan tashqari, kichik chanoq suyaklari, mushaklari va bog'lamlarining o'zaro funksional uyg'unligi homiladorlik davrida yuzaga keladigan biomekanik o'zgarishlarni ta'minlaydi. Gormonal ta'sir ostida chanoq bo'g'imlarining harakatchanligi ortib, tug'ruq jarayonida homila va ona organizmi o'rtasida moslashuv mexanizmlari shakllanadi. Ushbu moslashuv mexanizmlarining yetarli darajada bo'lmasligi tug'ruq jarayonida mexanik to'siqlar va asoratlar yuzaga kelishiga sabab bo'lishi mumkin.

Shu nuqtai nazardan, kichik chanoq a'zolarining anatomik xususiyatlarini o'rganish nafaqat nazariy, balki amaliy ahamiyatga ham ega bo'lib, tibbiyot xodimlarining klinik fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi. Anatomik bilimlar asosida tug'ruq jarayonini individual baholash, xavf omillarini erta aniqlash va ona hamda bola salomatligini ta'minlash imkoniyati kengayadi.

II. Tadqiqot materiali va usullari (Methods)

Mazkur tadqiqot adabiyotlar tahliliga asoslangan. Akusherlik va ginekologiya, klinik anatomiya bo'yicha mahalliy va xorijiy ilmiy manbalar o'rganildi. Kichik chanoqning anatomik tuzilishi, o'lchamlari, shakllari va tug'ruq mexanizmlari tavsifiy va solishtirma usullar yordamida tahlil qilindi. Pelvimetriya, biomekanik moslashuv va klinik kuzatuvlarga oid ma'lumotlar umumlashtirildi.

III. Natijalar (Results)

Tahlillar natijasida quyidagi asosiy jihatlar aniqlandi:

- Ayollarda kichik chanoq erkaklarnikiga nisbatan kengroq va tug'ruqqa moslashgan tuzilishga ega.
- Kichik chanoq kirish, bo'shliq va chiqish qismlarining o'lchamlari tug'ruqning normal kechishida hal qiluvchi ahamiyatga ega.
- Ginekoid chanoq shakli tug'ruq uchun eng qulay hisoblanadi, android va platipelloid shakllarda esa tug'ruq asoratlari ko'proq uchraydi.
- Bachadon mushaklarining ritmik qisqarishi va bachadon bo'ynining ochilishi tug'ruq mexanizmining asosiy bosqichlari hisoblanadi.
- Chanoq tubi mushaklarining elastikligi tug'ruq jarayonida jarohatlar xavfini kamaytiradi.

IV. Muhokama (Discussion)

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, kichik chanoq a'zolarining anatomik xususiyatlari tug'ruq jarayonining kechishini belgilovchi muhim omildir. Chanoq o'lchamlari va shaklining homila boshiga mos kelmasligi tug'ruqning cho'zilishi yoki operativ aralashuvlarga ehtiyoj tug'dirishi mumkin. Shuningdek, chanoq tubi mushaklarining holati tug'ruqdan keyingi asoratlarning rivojlanishida muhim rol

o‘ynaydi. Shu bois akusherlik amaliyotida anatomik baholash va pelvimetriya muhim diagnostik vosita hisoblanadi.

V. Xulosa (Conclusion)

Ayollar organizmidagi kichik chanoq a’zolarining anatomik va funksional xususiyatlari tug‘ruq jarayonining fiziologik kechishida muhim klinik ahamiyatga ega. Kichik chanoq tuzilishini oldindan baholash tug‘ruq asoratlarini prognoz qilish va ularning oldini olish imkonini beradi. Ushbu bilimlar akusherlik va ginekologiya amaliyotida ona va bola salomatligini saqlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimova S.Sh. Akusherlik va ginekologiya asoslari. – Toshkent, 2021.
2. Ismoilov A.A. Ayollar reproduktiv salomatligi. – Toshkent, 2020.
3. Cunningham F. et al. Williams Obstetrics. – McGraw-Hill, 2018.
4. Moore K. Clinically Oriented Anatomy. – Wolters Kluwer, 2019.